

Beschwörung i kult, folkemindeforskning og medicin. Enkelte stikord er blevet overordentligt opsamlende – Bauer er nævnt, Baukunst er et andet eksempel. Med sådanne indsatser, hvis betydning for helheden man bedre vil kunne overskue, når flere bind er udkommet, erhverver Lexikon des Mittelalters en egen profil. Dr. Harald Ehrhardt, der tegner en række bidrag af skandinavisk interesse, har uden tvivl gjort en stor indsats for at dække sin del af Europa, og man kan således med positiv forventning se frem til den fortsatte udgivelse, der foreløbig ser ud til at fortsætte i det fastsatte tempo.

Tore Nyberg

CHARLOTTE BLINDHEIM, BIRGIT HEYERDAHL-LARSEN & ROAR L. TOLLNES: Kaupangfunnene I. Norske Oldfunn XI. Oslo, 1981. 223 s. og 87 plancher + 2 foldekort.

De arkæologiske undersøgelser i Kaupang, Tjølling i Vestfold fra 1950 til 1967 er centrale i norsk vikingetidsforskning efter krigen. Nu er man så vidt, at den endelige publikation kan indledes med dette nydelige bind. Formålet med bogen synes at være todelt, dels en indledning til de følgende bind med afsnittet om Kaupangproblemets historie, dels en beskrivelse af topografien og en oversigt over den bebyggelseshistoriske baggrund i Vestfold og over Kaupangområdets gravpladser. Kapitel 1 beskriver de sunde, der har været farbare i vikingetid og de steder, hvor skibsdrag kunne have været placeret. Endvidere behandles historikernes beskæftigelse med Ottars reference til Skiringsal »port« en fra Jens Kraft i 1822 til P. A. Munch i 1850, der delte Kaupangproblemet op i handelsplads, helligdom og kongesæde. Arkæologien blev først trukket ind i 1834, egentlige gravninger foretaget 1867 og 1903. Hertil bruges 62 sider plus de to foldekort, der er gode, langt bedre end kortene i teksten. Forøvrigt er der i *Norwegian Archaeological Review* 15, s. 8–17 et udmærket resumé af problemerne.

En fremlæggelse af de gravfund, som fremkom fra 1842 til 1950 optager 23 sider og 87 plancher. Det gøres ved genstandsbeskrivelser – tegninger og fotografier; røntgenfotografier har afsløret meget nyt. Tegningerne er ikke altid lige konsekvente, snit mangler f. ex. på lerkar, klæberstenskar, en del sværdklinger og spydspidser. Det forekommer mig at være luksus, når klinknagler og klæbergryder gengives i fuld størrelse og hvæssesten i 3:4. Til genstandsbeskrivelserne er knyttet kapitlerne 3–6, hvor de enkelte gravpladser topografi, gravskikke og sammenhænge diskuteres. Disse kapitler optager 117 sider og er ikke lige nemme at gå til. Der er indlagt vidtgående diskussioner af ligbrænding, bådgravskik, mands- og kvindegravsforholdet, importsager, datering af de enkelte typer o.s.v. Meget af det vil nok vise sig at skulle revideres, når gravfundene fra forfatternes udgravninger mellem 1950 og 1974 bliver bearbejdet, og det kan diskuteres, hvor nødvendigt det var med flere af disse afsnit inden denne bearbejdning var afsluttet. Det fremgår, at flere afsnit var færdige før 1978, og det er nok for længe de har ligget til trykning. En kraftig stramning af disse afsnit ville have gavn.

Nu må man håbe, at de følgende bind med det nye og ganske anderledes veldokumenterede fundstof ikke lader vente for længe på sig. Der er store problemer ved forholdet mellem de mange grave og selve Kaupangen, som man spændt venter bearbejdet. Det er altid vigtigt at få ryddet op i gammelt kildemateriale, men balancen mellem kildeudgivelse og kildebehandling er svær. Iøvrigt har Charlotte Blindheim netop skrevet en oversigt over norsk vikingeforskning, hvori hun næsten skamroser dansk forskning i et forsøg på at ruske op i sine landsmænd (*Norwegian Archaeological Review* 15, 1982, s. 1–7). At hun ikke selv har siddet med hænderne i skødet er Kaupangundersøgelsen – og dette bind – bevis for.

Henrik Thrane